

Dokumentnamn
Beslut
Beslutsdatum
2024-06-10

Diarienummer
3.1-2024-063

Sökande

Uppsala universitet

Överlämnat ärende

Etikprövningsmyndighetens beslut den 2 maj 2024, dnr 2024-00208-01, se Bilaga

Projekttitel

Hur starka känslor blir vardag– emotioner och ritualer i mötet med klienter i ett heterogent samhälle

Saken

Prövning enligt lagen (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor (etikprövningslagen)

Överklagandenämndens beslut

Överklagandenämnden för etikprövning avvisar ansökan och återlämnar ärendet till Etikprövningsmyndigheten för behandling av frågan om ett rådgivande yttrande.

Bakgrund

Genom att studera forskningspersoner som i sin yrkesutövning (präster, diakoner, veterinärer, djursjukvårdare, förlossningsläkare, barnmorskor) kommer i kontakt med situationer där starka känslor kan förekomma, nämligen vid begravningar, förlossningar och avlivningar av djur, är målet med projektet att resultaten ska kunna användas för fortbildning, samt utbildning av yngre kollegor för att bidra till en högre kvalitet i utförandet av dagliga arbetsuppgifter. Planen är att både intervjua och följa forskningspersonerna, för att skapa en bild av hur dessa kan hantera yrkesliv respektive privatliv med kläder, ritualer etc. som verktyg. Som en referensgrupp rekryteras skådespelare och regissörer, vilka tillsammans med forskningspersonerna ska delta i fokusgrupper och diskutera skillnader och likheter mellan de olika yrkena och hur de kan lära av varandra, totalt 55–70 personer. Data kodas.

Etikprövningsmyndigheten begärde en komplettering bland annat avseende känsliga personuppgifter och huruvida sådana ska behandlas inom ramen för forskningen (3 § etikprövningslagen) eller om forskningen utförs enligt en metod som innebär en uppenbar risk att skada forskningspersonen fysiskt eller psykiskt (4 §).

Vid ärendets prövning kunde inte enighet om utgången nås och fler än tre ledamöter begärde i samband därmed att ärendet skulle överlämnas till Överklagandenämnden för avgörande. Oenigheten i avdelningen avsåg hur stor hänsyn forskarna måste ta till övriga personer som är närvarande vid de olika situationer som ska studeras, samt om dessa personer också ska anses som forskningspersoner, dvs. anhöriga och andra gäster vid en begravning, den som föder barn och andra närvarande vid förlossningen samt djurägaren och andra närvarande vid avlivningen av ett djur. Myndigheten ifrågasatte även lämpligheten i avsikten att uppdra åt respektive yrkesutövare, dvs.

Postadress

Överklagandenämnden för etikprövning
c/o Vetenskapsrådet
Box 1035
101 38 Stockholm

Besöksadress

Västra Järnvägsgatan 3

Telefon

08-546 77 610 vx

E-post

kansli@onep.se

Webbplats

www.onep.se

Dokumentnamn

Beslut

Beslutsdatum

2024-06-10

Diarienummer

3.1-2024-063

forskningspersonerna, att avgöra vid vilka tillfällen det kunde vara lämpligt att forskaren är närvarande.

Skäl för beslutet

Etikprövningslagen ska tillämpas på forskning som innefattar behandling av personuppgifter som avses i artikel 9.1 i EU:s dataskyddsförordning (känsliga personuppgifter), eller personuppgifter om lagöverträdelse som innefattar brott, domar i brottmål, straffprocessuella tvångsmedel eller administrativa frihetsberövanden (3 §). Utöver detta ska lagen tillämpas på forskning som innebär ett fysiskt ingrepp på en forskningsperson, utförs enligt en metod som syftar till att påverka forskningspersonen fysiskt eller psykiskt eller som innebär en uppenbar risk att skada forskningspersonen fysiskt eller psykiskt, avser studier på biologiskt material som har tagits från en levande människa och kan härledas till denna människa, innebär ett fysiskt ingrepp på en avliden människa, eller avser studier på biologiskt material som har tagits för medicinskt ändamål från en avliden människa och kan härledas till denna människa (4 §).

Enligt Överklagandenämndens bedömning kommer inga känsliga personuppgifter att insamlas eller behandlas inom ramen för forskningen. Inte heller kommer några fysiska ingrepp eller annan påverkan enligt 4 § etikprövningslagen att genomföras. De formella förutsättningarna för att ta upp ärendet till prövning är således inte uppfyllda. Ansökan ska därför avvisas. Då sökanden har begärt ett rådgivande yttrande återlämnas ärendet till Etikprövningsmyndigheten för ett sådant yttrande.

Överklagandenämndens beslut får enligt 37 § etikprövningslagen inte överklagas.

Detta beslut har fattats av Eva Lindeblad, Yvonne Lundberg Giwercman (föredragande), Agneta Nordenskjöld, Anna Sarkadi, Sten-Åke Stenberg, Ulf Ekberg och Mia Nilson. Vid den slutliga handläggningen har dessutom ersättarna Malin Celander, Ingemar Engström, Maria Eriksson Baaz, Johan Norell Bergendahl och Stina Holmlund Kelly samt kanslichefen Jörgen Svidén och administrativa sekreteraren Katarina Gate Lundgren närvarat.

På Överklagandenämndens vägnar

Eva Lindeblad
Ordförande